

- Haftler, Ernst.* Vergehen gegen das Völkerrecht im Kriege.
Schweizerische Zeitschr. f. Strafrecht XXX S. 132—56.
- Kohler, Josef.* Internationales Strafrecht. Stuttgart. Enke. M. 13,00.
Eine Frage des zwischenstaatlichen Strafrechts.
Goldammer's Archiv LXIV S. 338—41.
- Liszt, von.* Der deutsch-türkische Auslieferungsvertrag vom 11.
Januar 1917.
Zeitschr. f. d. ges. Strafrechtsw. XXXVIII S. 769—82
- Neumeyer, Karl.* Anwaltsvergehen im internationalen Verkehr.
Goldammer's Archiv LXIV S. 1—28.
- Oppenheim, L.* On war treason.
The law quarterly review XXXIII S. 266—86.
- Rissom.* Die Rechtsgrundlagen der Kaiserlichen Verordnung über
das kriegsrechtliche Verfahren gegen Ausländer.
Zeitschr. f. d. ges. Strafrechtsw. XXXVIII S. 41—46.

Mindre Meddelelser.

† **Ernst Rosenfeld.** Den internationale Kriminalistforenings Sekretær, den Mand, der fremfor nogen anden — trods alt — haabede paa en Genopstaaen af Foreningen efter Verdenskrigens Slutning, er ikke mere: den 7de Oktober 1918 døde i Kissingen Statsadvokat Dr. juris et phil. **E r n s t R o s e n f e l d.** Han var født den 6te Oktober 1870 i Berlin, bestod 1895 den juridiske Doktoreksamen i Erlangen — »Die rechtliche Natur des durch die Einkindschaft für die unierten Kinder begründeten Erbrechts« (Erlangen 1895) —, 1896 den filosofiske i Heidelberg — »Die Aussenarbeit ein Beitrag freiem Gewerbebetrieb« (Erlangen 1896) —, Referendar 1895, Statseksamen 1901, 1909 Statsadvokat. Som litterært Enklave havde Rosenfeld navnlig opdyrket Fængselsvidenskab. Strafferettens dogmatiske Spørgsmaal laa ham fjærnere. Historisk Sans forenedes hos ham med kriminalpolitisk Interesse. I »Die Geschichte des Berliner Vereins zur Besserung der Strafgefangenen 1827—1890. Ein Beitrag zur Geschichte des Preussischen Gefängniswesens und des Für-

sorgewesens für entlassene Strafgefangene«¹⁾ (Berlin 1901) gav han en veltalende og kyndig Skildring af den nævnte Forenings Udvikling, Virksomhed og Organisation; paa en bredere Basis behandlede han samme Æmne i »Zwei Hundert Jahre Fürsorge der Preussischen Staatsregierung für die entlassenen Gefangenen« (Berlin 1905). Til »Abhandlungen des kriminalistischen Seminars an der Universität Berlin« (N. F. II Bd. III Hæfte) bidrog Rosenfeld med en kortfattet, overvejende refererende Fremstilling af »Strafrechtspflege insbesondere Gefängniswesen in Ceylon« (Berlin 1903). Fra Aaret 1904 — Bind XI — redigerede han den internationale Kriminalistforenings »Bulletin«. Med Lov og Sjæl gik han op i sin dobbelte Stilling som Redaktør og Foreningens Sekretær. Utrættelig og ivrig søgte han at skaffe Medarbejdere og knytte Forbindelser med udenlandske Fagfæller. Aarvaagent og vagtsomt fulgte han de legislative og kriminalpolitiske Foreteelser rundt om i Verden. I Samlingen af ikke-tyske Straffelove offentliggjorde han bl. a. Oversættelser af »Neueste Englische Kriminalpolitik, 1. Children Act, 1908. 2. Prevention of Crime Act, 1908. 3. Probation of Offenders Act, 1907.« (Berlin 1909) og »Das belgische Kinderschutzgesetz vom 15. Mai 1912« og »Französisches Gesetz betr. Jugendgerichte und Schutzaufsicht vom 22. Juli 1912« (sammesteds 1912). Han var en stor Bogelsker. I en Aarrække syslede han med Forarbejderne til en straffe- og fængselsretlig Bibliografi, men hans herhenhørende Samlinger er, saa vidt vides, ikke bragte til Afslutning. Som *homo litterarius* hævdede Ernst Rosenfeld sig ikke over de meniges Klasse. Men som »I. K. V.«s tapre og udholdende Soldat vil han længe mindes.

Frantz Dahl.

Den danske Kriminalistforening har efter en længere Pause atter holdt Møde den 4. og 5. December 1918. Den første Dag holdt Professor *Munch-Petersen* Foredrag om Behandlingen af Straffesager ved Underret efter den ny Retsplejeordning, der er bestemt til at træde i Kraft den 1. Oktober 1919. Foredraget formede sig nærmest som en Kritik af Retsplejeloven, der paa dette Omraade har splittet Undersøgelsen, saaledes at denne, særlig paa Grund af den

¹⁾ I Kayser's ellers saa paalidelige »Bücher-Lexikon« XXXII (Leipzig 1904) S. 499 er dette Arbejde fejlagtig opført som forfattet af Rosenfeld's Navne, Prof. i Münster Ernst Heinrich Rosenfeld.

stærke Begrænsning af Pligten for Vidner til i saadanne Sager at give Møde udenfor deres Hjemting, meget hyppig vil blive fordelt paa en hel Række Underretsdommere, af hvilke ingen faar den fulde Interesse for eller Oversigt over Sagen. En Mangel er det derhos, at den Sigtede her ikke har Krav paa at faa en Forsvarer beskikket, men kun Ret til selv, paa egen Bekostning, at skaffe sig en saadan. Endelig burde der for disse mindre Sager, der naturligvis ikke kan bære det store Juryapparat, være skabt en Meddomsret med Lægmand som Besiddere efter det Mønster, som den norske og til Dels den tyske Strafferetspleje afgiver.

Den følgende Dag holdtes det indledende Foredrag »Om sanningsbeviset vid ärekränkning« af ingen ringere end Rektor ved Lunds Universitet, Professor *Thyrén*. I en Form, der trods Tyngden af al den Viden, som Foredraget rummede, var lige saa let som aandfuld, gav han en Oversigt over den forskellige Ordning, dette Spørgsmaal har faaet indenfor Kredsen af de civiliserede — til Dels ogsaa de halvciviliserede — Stater. Som modsatte Yderpunkter fremhævedes Frankrig med dets Udelukkelse og Tyskland med dets ubetingede Hjemlen af Sandhedsbeviset; Forskellen begrænsedes dog derved, at selv i Frankrig gennemførtes Bevisets Udelukkelse kun ved offentlige Krænkelser af private Forhold. Nærmest Tyskland stod Norge og Danmark, hvor Sandhedsbevisets Tilstedelighed dog begrænsedes ved det Omraade, der dækkedes af Bestemmelserne om Krænkelser af Privatlivets Fred. Andre Modifikationer forelaa i Holland og England; i Holland gøres Adgangen til Sandhedsbeviset betinget af, at Dommeren ved Kendelse tilsteder Bevisførelsen, medens omvendt i England Bevisførelsen vel altid der tilstedt, men Dommeren har Adgang til, selv om Sandhedsbevis i og for sig er ført, at idomme Straf, naar den krænkende Udtalelse er Udtryk for ondsindet Skvalder. — Den paafølgende Diskussion indlededes af Kriminalistforeningens Formand, Professor *Torp*, der anførte, at den danske Straffelov sikkert ikke har tilsigtet, at Reglen om Straf for Krænkelser af Privatlivets Fred skulde virke som en Begrænsning af Adgangen til at føre Sandhedsbevis for en fremsat Ærefornærmelse, men at den ganske vist i enkelte Tilfælde er bleven benyttet saaledes af den, der injurieredes ved en offentlig Udtalelse angaaende hans private Forhold, idet han renoncerede paa at gøre Krænkelserne gældende som injurierende og alene paa-stod Straf for den i Udtalelsen liggende Krænkelser af hans

Privatlivs Fred. Endvidere fremhævede Torp, at der næppe i Danmark vilde være nogen Opinion for en Begrænsning af Adgangen til Sandhedsbevis ved Ærefornærmelser. Ogsaa Nationalbankdirektør, Dr. juris *Ussing* fremhævede, med Tilslutning af Højesteretsassessor *Olrik*, Betænelighederne ved ikke altid at give Adgang til Sandhedsbevis, selv om man til en vis Grad maatte anerkende de Hensyn, der havde ført adskillige Lovgivninger til at hjemle Indskrænkninger. For en Begrænsning faldt der derimod Udtalelser fra Højesteretssagfører *Henriques* og Auditor *Pürschel*.

E. O.

Bøger indsendte til Redaktionen.

- H. Munch-Petersen: Den danske Retspleje. Hft. 15—16. Kbhvn. 1918.
Hft. 17—18. Kbhvn. 1919.
Juridisk Tidsskrift 1918. Nr. 11 og 12.
Svensk Juristtidning. 1918. Hft. 5 og 6.
Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft. XXXIX Bd.
Hft. 8, XXXX Bd. Hft. 1.
Revue pénitentiaire et de droit pénal. Bulletin de la société générale des prisons. XXXXII année.
Retslægeraadets Aarsberetning for 1917.
Børneloven af 14. April 1905. Forsynet med Indledning, Anmærkninger og Sagregister ved A. Henriques, O. J. Skjerbæk og H. F. Øllgaard.

Mindre Meddelelser.

Justitierådet Tore Almén †. Ett dödsfall, som säkerligen inom hela den nordiska juristverlden väckt det största vemod och förstämning, har sedan senaste häftet af denna tidskrift utkom timat, i det att Justitierådet *Tore Almén* i en ålder af ännu icke fyllda 48 år den 14 sistlidne mars afled efter en kort tids sjukdom (en af den s. k. spanska sjukan framkallad dubbelsidig lunginflammation). Hans hufvudsakliga lifsgerning såsom rättslärare, juridisk författare och lagstiftare föll visserligen inom ett annat område än det som företrädes af denna tidskrift. Men helt utan samband med straffrättsvetenskapen var den dock icke. Ett af hans arbetsår som akademisk lärare var sålunda egnadt åt upprätthållandet af lärostolen i straffrätt vid Upsala universitet, under hvilken tid han bl. a. höll en serie föreläsningar i komparativ straffrätt. Och i sitt stora hufvudverk, den för nordisk rättsskipning och rättsvetenskap så betydelsefulla kommentaren till den nordiska köplagen, har han på de punkter, hvarest därtill gifvits anledning, berört äfven straffrättsliga frågor. Särskildt är så förhållandet vid analysen af det för köplagens regler i flera afseenden betydelsefulla förhållandet, att »svikligt förfarande» hos säljaren är för handen.

Men frånsedt detta är hans lifsgerning af den allmänna rättsvetenskapliga betydelse för hela nordens rättsutveckling, af hans runa icke bör saknas i någon tidskrift, som har samarbete mellan nordiska jurister och nordisk rättsveten-

skap på sitt program. För detta sträfvande var han en af de mest öfvertygade föregångsmännen från svensk sida. Särskildt må här erinras om hans varma intresse för de nordiska juristmötenas återupplifvande. Han ryktes bort just då han såsom ordförande i den svenska komitén för anordnande af det elfte nordiska juristmötet i Stockholm innevarande år var ifrigt sysselsatt med förberedelserna till det samma.

Justitierådet Almén tilhörde en släkt, som på så väl fäderne som möderne hade vetenskapliga anor. Fadern var medicineprofessorn, sedermera generaldirektören i medicinalstyrelsen August Almén; morfadern var den frejdade botanices professorn Elias Fries. Sina juridiska examina absolverade han i Upsala, där han på grund af en afhandling: »Om auktion«, bedömd med synnerligen höga vitsord, blev docent (1897) och juris doktor (1900). År 1902 inträdde han såsom sekreterare i den s. k. skandinaviska obligationsrättskomitén. Efter avslutandet af dess arbeten ä den nordiska köplagen deltog han åren 1906—1909 såsom ledamot i den svenska lagberedningen i utarbetandet af förslaget till ny jordabalk. 1910 återinträdde han såsom ledamot i obligationsrättskomitén och deltog i dess utarbetande af de nordiska kommissions- och aftalslagarne. 1915 utnämndes han till justitieråd; men hade från och med början af innevarande år lemnat högsta domstolen för att såsom ordförande i nämnda komité återupptaga det gemensamma nordiska lagarbetet på försäkringsrättens område.

Inom ramen för dessa kortfattade data rymmes en lifsgerning, som i aldeles särskildt hög grad var inriktad på att höja och fördjupa svensk rättsvetenskap och svenskt rättslif öfverhufvud. Han stod i detta hänseende såsom ett centrum för en hel generation af svenska jurister, hvilka med beundran och ofta tillika i varmaste vänskap blickade upp till honom som ledare och föregångsman. Långe skall hans minna lefva.

N. S—g.

Ogsaa i Danmark har Efterretningen om *Tore Almén's* Død vakt almindelig Deltagelse. Enstemmigheden af de Udtalelser, der fra mange Sider er faldne ved hans uventede Bortgang, vidner højt om det Tab, som nordisk Retsvidenskab og Retspraksis derved har lidt. Bortrykket fra sin Virksomhed i en Alder af knap 48 Aar havde han dog bag sig et Arbejde, der i en ganske sjælden Grad fyldte. Af dette Arbejdes Kvalitet fik ogsaa Danske i større Omfang et Indtryk ved hans udmærkede Foredrag paa det nordiske Studenter-Juriststævne, der afholdtes i København i September 1918. Almén's Ydelser paa Retsvidenskabens Omraade faldt vel ikke indenfor Strafferetten, og i hans praktiske Virksomhed udgjorde de strafferetlige Spørgsmaal kun den mindste Del. Men der er alligevel Grund til ogsaa i dette Tidsskrift at mindes ham, saavist som han var en begejstret Tilhænger og Fremmer af Bestræbelserne for nordisk Samarbejde paa alle Retslivets Felter. Indenfor Strafferetten er der vel i Øjeblikket ikke et saadant fælles nordisk Lovgivningsarbejde i Gang som det, der paa flere andre Retsomraader allerede har sat Frugt; men i intet af de nordiske Lande tør enten Kriminalisterne eller de kriminalistiske Overvejelser afgrænse sig fra Paavirkningen fra Broderlandene; de maa tværtimod med Sympati og Forståelse hilse de tilsvarende Bestræbelser paa den øvrige Del af Retsomraadet og haabe, at der derfra maa udgaa Impulser, der yderligere udvikler ogsaa det kriminalistiske og fængselsretlige Samarbejde. Til Æreminde for *Tore Almén* bæres derfor ogsaa i dette Tidsskrift fra dansk Side en Sten.

E. O.

Nordiska juristmötet i Stockholm. Den 18 jan. 1919 hölls å Stockholms högskola under presidenten I v a r A f z e l i u s' ordförandeskap sammanträde med dem, som från svensk sida antecknat sig såsom deltagare i det planerade nordiska juristmötet. Sedan tiden för mötet fastställts till den 28, 29 och 30 augusti, utsågos till svensk styrelse justitierådet T. A l m é n, professor B. E k e b e r g, advokaten vice-häradshövding G. S a n d s t r ö m, revisionssekreteraren K. S c h l y t e r och militieombudsmannen häradshövding A. Ö s t e r g r e n, av vilka de fyra förstnämnda haft i uppdrag att såsom svensk organisationskommitté vidtaga förberedande åtgärder för mötets anordnande.

Vid sammanträdet meddelade justitierådet Almén, att man efter samråd med de danska och norska styrelserna samt den finländska organisationskommittén preliminärt fastställt följande program för överläggningarna vid mötet.

Första dagen: 1) Sanningsbeviset i ärekränkingsmål. Inledare professor J. C. W. T h y r é n. Korreferenter kriminalretsassessor O. K r a b b e (Danmark), höjesteretsadvokat F. S t a n g L u n d (Norge) och ministern jur. dr A. S e r l a c h i u s (Finland). 2) Försäkringstagares plikt att lämna upplysning om förhållanden av betydelse för försäkringsavtalet. Inledare höjesteretsadvokat N. B u g g e (Norge). Korreferenter direktören vice-häradshövding K. H e r l i t z, docenten K. S i n d b a l l e (Danmark) och direktören jur. kand. E. W a l l d é n (Finland).

Andra dagen: 1) Om kollektivavtal mellan arbetare och arbetsgivare. Inledare professor V i n d i n g K r u s e (Danmark). Korreferenter statsrådet Ö. U n d é n, höjesteretsassessor P. B e r g (Norge) och bankdirektören jur. dr. A. F r e y (Finland). 2) Under vilka förutsättningar bör verkställighet av dom eller skiljedom, meddelad i något av de skandinaviska länderna, kunnat erhållas i övriga? Inledare professor N. A l e x a n d e r s o n. Korreferenter overretssagfører A. B a n g (Danmark), professor J. S k e i e (Norge) och justitierådet O. H j. G r a n f e l t (Finland).

Tredje dagen: Om den skandinaviska rättsgemenskapen. Inledare professor V. B e n t z o n (Danmark). För detta ämna komma korreferenter ej att utses.

Inledningsföredragen tillhandahållas mötesdeltagarna i tryck i god tid före mötet. Sedan de särskilt utsedda talarna haft ordet, lämnas tillfälle till fri diskussion. Förhandlingarna torde komma att hållas i andra kammarens plenisal.

Medlemsavgiften, som allt sedan juristmötenas början år 1872 enligt stadgarna utgått med 6 kr. för varje möte, berättigar till erhållande av dettas tryckta förhandlingar och övriga publikationer. Med hänsyn särskilt till de starkt stegrade tryckningskostnaderna torde styrelserna komma att föreslå mötet en höjning av avgiften till 12 kr. Organisationskommittén har gjort framställning om statsbidrag till täckande av omkring hälften utav mötesdeltagarnas kostnader för järnvägsbiljetter inom Sverige. Slutligen meddelades, att en inbjudan riktats jämväl till Islands jurister att taga del i de nordiska juristmötena.

Bøger indsendte til Redaktionen.

- H. Munch-Petersen: Den danske Retspleje. Hft. 19—22. Kbhvn. 1919.
- Betænkning fra Udvalget af 18. Marts 1918 for forebyggende Børneforsorg. Kbhvn. 1919.
- Tidsskrift for Retsvidenskab. 31. Aargang. (1918). 3.—4. Hft.
- Juridisk Tidsskrift 1919. Nr. 1—3.
- Svensk Juristtidning. 1919. Hft. 1 og 2.
- Tidsskrift, utgiven af Juridiska föreningen i Finland 1919 (LV årgången). 1sta o. 2dra häftet.
- Revue pénitentiaire et de droit pénal. Bulletin de la société générale des prisons. XXXXII année. No. 7. Juillet—Decembre 1918.
- Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft. XXXX Bd. Hft. 2—4.
- Blätter für Gefängniskunde. LII Bd. Heidelberg 1918.
- Vorentwurf zu einem Schwedischen Strafgesetzbuche. Abschnitte I—VIII. Nebst einleitenden Bemerkungen von Johan C. W. Thyrén. Lund 1918.
- Le delit de diffamation. Etude de droit comparativ et de lege ferenda. Par Johan C. W. Thyrén. Lund 1918.

Trykkejl

i denne Aargangs 1ste Hæfte.

- S. 4 Note 1, Lin. 1: gamle læs glemte.
- S. 77 Lin. 9 f. n.: Efter Die Aussenarbeit ein Beitrag er udfaldet: zur Milderung der Konkurrenz zwischen Gefängnissarbeit und.
- S. 78 Lin. 12 f. o.: Lov læs Liv.

Mindre Meddelelser.

Den svejtsiske Straffelovsreform. Arbejdet for Tilvejebringelsen af en for hele Svejts fælles Straffelov har haft en lang og til Dels trang Vej at tilbagelægge, inden Straffelovsudkastet i Efteraaret 1918 kunde forelægges den svejtsiske Forbundsforsamling. Den helvetiske Straffelov af 1799 havde atter maattet vige for Kantonallovgivningen; men med Slutningen af 1860'erne begynder en Række Petitioner navnlig fra den svejtsiske Juristforening om Indførelse af fælles Straffelovgivning. I første Omgang naaedes kun Afskaffelse af Dødsstraffen og af legemlige Straffe (1874), og Dødsstraffens Afskaffelse blev endog kort efter (1879) indskrænket til kun at gælde politiske Forbrydelser. I 1889 blev det midlertidig overdraget den kendte Professor Carl Stooss (da i Bern, senere i Wien) at foretage de fornødne Forarbejder til en fælles svejtsisk Straffelov. Allerede i 1893 offentliggjorde han et første, foreløbigt Udkast til almindelig Del, 1894 tillige til speciel Del. En nedsat Kommission af Sagkyndige udarbejdede derpaa et andet, foreløbigt Udkast (1896). Det forfatningsmæssige Grundlag for en fælles Straffelov, der endnu manglede, tilvejebragtes først gennem den Forfatningsrevision, der godkendtes ved Folkeafstemningen d. 13. November 1898; først nu fik Forbundet Lovgivningsmyndighed paa Strafferettens Omraade. Imidlertid fik en Kodifikation af den borgerlige Ret Fortrin for Arbejdet for Retsenheden indenfor Strafferetten;* først paa Foranledning af Zürcher, der allerede i 1881 havde arbejdet for at faa Sagen sat i Gange, blev der i 1901 nedsat en ny Kommission af Sagkyndige, som i 1903 forelagde det tredje foreløbige Udkast. I noget ændret Skikkelse traadte denne Kommission paany sammen i 1907; den udarbejdede et fjerde foreløbigt Udkast, der offentliggjordes i 1909 og gjordes til Genstand for omfattende litterær Behandling, navnlig af Stooss og Zürcher. I 1912

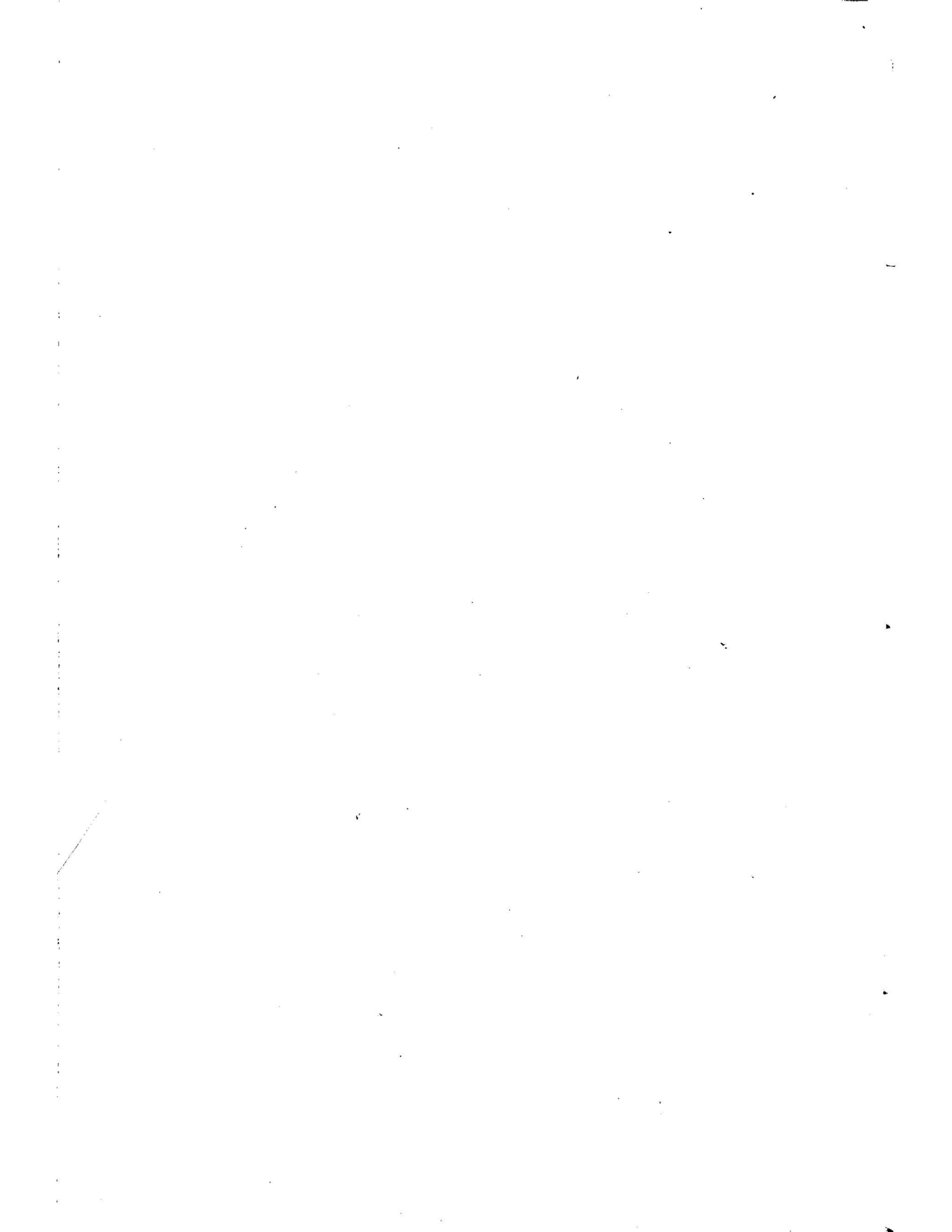
blev der nedsat en ny stor Kommission af Sagkyndige, hvis Udkast — det femte — forelaa i 1916. Dette Udkast blev underkastet Behandling af en ny mindre Kommission, der tiltraadtes af Stooss, og derefter offentliggjordes d. 23. Juli 1918 Forbundsraadets Udkast, der i September s. A. forelagdes Forbundsforsamlingen tillige med et af Zürcher affattet Budskab. I dette fremhæves, at allerede den paa den borgerlige Rets Omraade skabte Retsenhed kræver et Supplement gennem Enhed ogsaa indenfor Strafferetten. Højere vurderes dog selve Lovarbejdets sædelige Betydning. Loven skærper Ansvar og Forsorgspligter, Faderens for Hustru og Børn, Arbejdsgiverens for Arbejdere og særlig Arbejdersker, saavel som alles gensidige Nødhjælpspligt. Loven vil ikke blot beskytte Staten og den enkelte overfor forbryderske Angreb, særlig ved en skærpet Bekæmpelse af den Parasitilværelse, for hvilken den vane- og erhvervsmæssige Forbrydelse er Udtryk; men den vil ogsaa søge at redde den faldne Medborger, saa længe Redning endnu er mulig, ikke alene gennem en mild Straf, men ogsaa gennem den Prove, paa hvilken den stiller den betinget dømte saavel som den betinget løsladte. Ogsaa Straffens Fuldbyrdelse, Henviisning til en Arbejdsopdragelsesanstalt eller til en Helbredelsesanstalt for Drankere, har til Formaal at opdrage til Arbejde og til alt godt og dermed redde den fejlende.

Paa denne Grundsætning bygger ganske særlig Behandlingen af Børnene og de unge. Endelig peges der ogsaa paa, at i Tider som disse, hvor der paa alle Omraader klages over og kæmpes mod en overvældende Fremmedindflydelse, vil det være en befriende Gerning at rejse et fælles nationalt Værk, saaledes som allerede Civillovbogen paa sit Omraade har emanciperet Landet fra fremmede Indflydelser. — Forhaabenlig vil det, trods de Mod-sætninger, der findes indenfor Landet selv, og den Frygt, der fra enkelte Sider endnu næres for en Indskrænkning af den kantonale Selvstændighed, lykkes at give Forslaget Lovkraft i Løbet af den nærmeste Tid.

(Forkortet Gengivelse efter Professor E. Delaquis, Frankfurt a/M, i Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft).

Bøger indsendte til Redaktionen.

- Johan C. W. Thyrén: Förberedande uttkast till Strafflag. Speciella delen. II. Årekränkingsbrottet. Lund 1919.
Tidsskrift for Retsvidenskab. 32. Aargang (1919). 1, 2 og 3 Hæfte.
Juridisk Tidsskrift 1919. Nr. 4 og 5.
Revue pénitentiaire et de droit pénal. Bulletin de la société générale des prisons. XXXXIII année. No. 1. Janvier—Mars 1919. No. 2. Avril—Juin 1919.
Hugo Matthiessen: De kagstrøgne. Et Blad af Prostitutionens Historie i Danmark. Kbhvn. og Kristiania 1919.
Svensk Juristtidning. 1919. Hæfte 3.
Tidskrift utgiven av Juridiskaföreningen i Finland. LV Årgangen. 3. Hæfte.
Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft. XL Bd. Hft. 5.
-

Mindre Meddelelser.

Tilregnelighed. Højesteretsdommer Olrik har i 2. Hefte af dette Tidsskrift kommenteret 2 Højesteretsdomme, som har ikke ringe Interesse, dels i al Almindelighed for den teoretiske Drøftelse af Tilregnelighedsspørgsmaalet, som under Forberedelserne til den nye Straffelov for Tiden staar paa Dagsordenen herhjemme, dels for dansk retspsykiatrisk Praksis i Særdeleshed. Da jeg nu i en Menneskealder har beskæftiget mig med Tilregnelighedsspørgsmaalet, og da jeg som psykiatrisk Medlem af Retslægeraadet har det væsentligste Ansvar for Raadets retspsykiatriske Skøn, som H. R. i begge Tilfælde har underkendt, idet den har anvendt § 39 paa de paagældende, som Retslægeraadet havde erklæret for sindssyge, vil jeg gerne have Lov til at knytte nogle Bemærkninger til Højesterets Afgørelser eller maaske rettere til H. R. Dommer Ohriks Kommentar.

Hovedgrunden til, at H. R. har underkendt R. R.s Skøn, angives i begge Tilfælde at være den, »at R. R.s Skøn ikke støttede sig paa en personlig Iagttagelse af den paagældende.« Det gør det retsmedicinske Overskøn imidlertid saa at sige aldrig; det er væsentlig af formel Natur og afgør ved Tilregnelighedssager, om den foretagne Undersøgelse af Tiltalte er tilstrækkelig indgaaende, og om den afgivne Konklusion er i Overensstemmelse med de foretagne Undersøgelser og de i Sagens Akter foreliggende Oplysninger (tilvejebragte i Henhold til Justitsministeriets Cirkulære af 23/4 1912), bliver altsaa indirekte en Vurdering af den paagældende Embedslæges Sagkyndighed. Synes der at være Mangler paa et af Punkterne, eller tilraader Embedslægen i Erkendelse af Vanskelighederne ved at iagttage Tiltalte i Arresten Observation

i et Sindssygehospital, vil R. R. som Regel altid anbefale en saadan. I de forholdsvis faa Tilfælde, en paa Observation i et Sindssygehospital grundet Erklæring forelægges R. R., vil dette saa at sige altid tiltræde Overlægens Konklusion; Afvigelse kan dog ske, hvor der til Bedømmelse har foreligget en Abnormtilstand («Bevidstløshedstilstand»), som er forløbet inden Observationens Paabegyndelse.

Nu gælder det imidlertid for H. R. D. af 26/3 1918, at R. R. netop har tiltraadt Overlægens paa ikke mindre end 3 Gange gentagen Observation støttede Erklæring. Denne konkluderede 1906 derhen, at »taltale led af Epilepsi og af betydelig epileptisk Demens (Sløvsind)«; en senere Observation (1907) viste »nogen Nedgang i hans aandelige Tilstand«, medens i 1917 »hans aandelige Svækkelse ikke syntes kendelig tiltaget«. I Overensstemmelse hermed lod R. R.s Votum: Det fremgaar af den af Overlægen ved K. H.s 6. Afdeling afgivne Erklæring, at Arr. er sindssyg, lidende af epileptisk Sløvsind. Han bør som farlig for den offentlige Sikkerhed tages i Forvaring«. (R. R.s Aarsberetning 1917 S. 191).

I det andet Tilfælde (H. R. D. af 17/5 1918) forelaa der ingen psykiatrisk Observation i et Sindssygehospital, men Amtslægen havde efter at have undersøgt Taltale i Arresten afgivet Erklæring. Idet jeg iovrigt skal henvise til R. R.s Aarsberetning for 1917 S. 121—23, skal jeg af Erklæringen fremhæve, at den paagældende var en 34-aarig Mand, som havde gjort sig skyldig i Bedrageri. Indtil sit 30. Aar havde han intet abnormt frembudt, havde været en rask Arbejder, ikke forfalden. Men da paadrog han sig ved et Fald en Læsion af Hovedskallen, som krævede Behandling et helt Aar paa forskellige Hospitaler, og hvorefter der fremkom en tydelig Forringelse af hans Evner og Forandring af hans Karakter. Der optraadte jævnlig Anfald af Epilepsi; han klagede over Søvnløshed, Hovedpine og Tungthed i Hovedet, ligesom han blev forfalden til Spiritus, som paavirkede ham abnormt. Han passede ikke sit Arbejde; naar han var hjemme, sad han som Regel stille og »spekulerede«, til det, som han sagde, »løb rundt for ham«. Paa Amtslægen gjorde han et sløvt og dorskt Indtryk, svarede langsomt paa Spørgsmaal, havde ondt ved at »samle Tankerne«. Han kunde ikke addere 2 trecifrede Tal, gjorde stadig Fejl i den lille Tabel, vidste ikke, hvormange Uger der var i Aaret, vidste intet om David, mente at Christian IV. havde givet Grundloven. Skønt han havde været Soldat i $\frac{1}{2}$ Aar, kunde han ikke gøre Rede

for de forskellige Grader af Officerer og Underofficerer. Nævnte man et Ord eller Tal for ham, havde han glemt det et Par Minutter efter. Som Resultat af sin Undersøgelse kom Amtslægen til det Resultat, at Arr. var »aandelig Undermaaler i en saadan Grad, at han maa betegnes som i nogen Grad aandssvag, saaledes at han, og da særlig under Paavirkning af Spiritus, ikke er sig Rækkevidden af sine Handlinger bevidst«. Nu skal jeg villig indrømme, at den noget overraskende Konklusion maaske burde have betinget en Observationsindlæggelse. Men selve den objektive Beskrivelse af Sygdomsforløbet og Sygdomsbilledet syntes mig at maatte overflødiggøre en saadan, og jeg skal roligt henstille til enhver Sindssygelæge, om man kan komme Diagnosen nærmere, end R. R. er kommet det i sit Votum, der lød saaledes: »Det fremgaar af Sagens Akter, at tiltalte, siden han i 1912 paadrog sig en alvorlig Læsion af Hovedet, har frembudt Symptomer paa en organisk Hjernelidelse. Denne, som særlig har ytret sig ved epileptiske Anfald og Svækkelse af Aandsevnerne, og som utvivlsomt er blevet forværret ved vanemæssig Misbrug af Spiritus, har nu, som det fremgaar af den af Amtslægen foretagne Undersøgelse, naaet en saadan Udvikling, at tiltalte ogsaa i ædru Tilstand maa karakteriseres som sindssyg (lidende af Sløvsind)«.

Motiveringen for, at H. R. D. forkaster R. R.s Skøn, støtter sig i begge Tilfælde paa de observerende Lægers Udtalelser. Skønt i første Tilfælde Overlægens og R. R.s Diagnose: Sindssygdom (epileptisk Sløvsind) falder sammen, mener H. R., at tiltalte ikke er sindssyg, fordi Overlægen i sin Erklæring udtaler, at »han ved god Besked om, hvad der er lovligt og hvad ikke paa de Omraader, han kender til,« og er i Besiddelse af »en vis Snuhed«. Og i det andet Tilfælde, hvor dog den lidt mærkelige Konklusion — en »Aandssvag-hed«, opstaaet hos en 30-aarig Mand efter en Hovedlæsion — muligvis har gjort H. R. lidt betænkelig ved at lægge Hovedvægten paa Erklæringens Ræsonnement, opgiver den i alt væsentligt at bygge paa Lægeskønnet og stiller selv Diagnosen ikke-sindssyg, fordi tiltaltes »hele Optræden ved de paa-gældende Lejligheder viste en Konsekvens, en Plan og en Beherskelse, som vanskeligt forenedes med en som Sindssygdom betegnet Sløvsind«. Idet jeg blot skal gøre opmærksom paa, at man ikke kan »betegne« eller ikke betegne Sløvsind som Sindssygdom, eftersom Sløvsind efter medicinsk Terminologi er en Sindssygdomsform, skal jeg fremhæve, at Sinds-

sygehospitalet rummer adskillige af Sløvsind lidende Patienter, som baade er i Besiddelse af en vis Snuhed og véd, hvad der er lovligt og ikke lovligt paa de Omraader, de kender til, ligesom de kan bygge Planer og udføre dem med en ikke ringe Omtanke.

Til Slut skal jeg blot notere, at den 3. Grund, der — dog kun »muligvis« har virket med til, at H. H. D. af 26/3 1918 har forkastet R. R.s Skon og ikke har anvendt § 38 II, at »under den f. T. bestaaende Ordning hverken Gennemførelsen eller Ophøret af Sikkerhedsforanstaltninger foregaar paa nogen fuldt betryggende Maade«, synes meget svag som Doms-motiv, og vel heller neppe kan have almindelig Gyldighed paa et Tidspunkt, hvor vi endelig har faaet en Sikkerhedsanstalt, der er omgivet med ret faste Bestemmelser. —

Nu er de specielle Følger af de to H. R. D. vel ikke saa alvorlige. Det er ikke sandsynligt, at de epileptiske Anfald vil forværres under et Fængselsopholds rolige, regelmæssige Forhold, og under vor humane Straffeaafsoning er der næppe Fare for, at Udslagene af Sløvsindet skal miskendes. Paa den anden Side er det ikke meget sandsynligt, at de 20 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost, resp. 2 Aars Tvangsarbejde skal skabe nye Handlingsmotiver hos de to Sløvsindede. Den ene, som har været Alfons og Voldsmand fra han blev voksen og været 8 Gange straffet, kan ialfald nok trænge til »en kraftig Tilskyndelse« for ikke at forse sig paany. Efter mit personlige Kendskab til ham fra min Fængselskædetid har jeg en til Vished grænsende Mistanke om, at den Omstændighed, at der er hengaaet en forholdsvis lang Tid siden hans sidste Straf, nok saa meget beror paa, at hans Alfonseri og Voldshandlinger mod sine Kærester er gaaet Politiet forbi, som paa hans Modtagelighed for Straf. Selve H. R. D. (H. R. T. 1918 S. 57) udtaler da ogsaa, at »det findes bevist, at tiltalte i Tidsrummet mellem April 1911 og hans Anholdelse under nærværende Sag i betydeligt Omfang har modtaget Penge« etc.

Om de principielle Følger af de to H. R. D. skal jeg her ikke udtale mig. Men jeg tror, at det vilde være yderst uheldigt, om de to Domme skulde danne Precedens i dansk Retspraksis.

Christian Geill.

Til Overlæge Dr. med. Geills foranstaaende Betragtninger har jeg kun nogle faa Bemærkninger at gøre. Det Angreb, Overlæge G. foretager paa de omtalte to Højesteretsdomme, har sikkert i Virkeligheden en dyb Bund og hænger sammen med hele Opfattelsen af Domstolenes Stilling ved Afgørelsen af Tilregnelighedsspørgsmaalet. Overlæge G. har i saa Henseende haft Lejlighed til at fremsætte sin Opfattelse i sit Mindretalsvotum i den første Straffelovkommissions Betænkning (1912), og for mig vil der forhaabentlig ogsaa blive Lejlighed til at komme tilbage dertil, om ikke andetsteds saa i den Betænkning, som den nu siddende Straffelovskommission antagelig kan afgive til næste Aar. Spørgsmaalet er for stort til at kunne drøftes under »Mindre Meddelelser«. Men det kan dog siges, at det ikke er den gældende Straffelovs — og derfor heller ikke Højesterets — Opfattelse, at Domstolen skulde være en Slave af foreliggende medicinske Udtalelser, heller ikke om disse kommer fra Retslægeraadet som øverste medicinsk Myndighed paa dette Omraade.

Men aldeles afset fra dette større Spørgsmaal vil det ses, at der i den ene af de omtalte Retssager var en direkte Modsigelse mellem de foreliggende lægelige Udtalelser. Amtslægen kommer i sin udførlig begrundede Erklæring, efter foretagen Undersøgelse af den Tiltalte, til det Resultat, at Tiltalte »er aandelig Undermaaler i en saadan Grad, at han maa betegnes som i nogen Grad aandssvag«, medens Retslægeraadet kort konkluderede til Sindssygdom (Slovsind). Det forekommer mig, at ingen kan fortænke Højesteret i, at Retten ikke paa Forhaand folte sig bunden af denne sidste Udtalelse, og at al Rimelighed talte for at holde sig til Amtslægens Udtalelse, der syntes den naturlige og for alle forstaaelige Konklusion af udførlige paa forsvarlig Undersøgelse støttede Præmisser, medens omvendt Retslægeraadets Konklusion: Slovsind kun daarligt harmonerede med Retssagens øvrige Oplysninger.

Paa tilsvarende Maade har, forekommer det mig, Højesteret i den anden af de omtalte Sager med Grund hæftet sig ved de fremhævede Udtalelser i den observerende Overlæges Erklæring. I en Sag, hvis Bedømmelse kunde være tvivlsom, gav de et Holdepunkt for ikke nu at skyde den Tiltalte ud i den Retsløshed, der er Følgen af en Dom gaaende ud paa Sikkerhedsforanstaltninger efter Strfl. § 38, 2. St.; for Højesterets Afgørelse talte ogsaa den Betragtning, hvis Rigtighed mere og mere anerkendes, at man i

saadanne tvivlsomme Grænsetilfælde gør Forsøg paa, om Straf ikke kan virke (Tiltaltes Fortid tydede i hvert Fald ikke herimod), og først, naar Haabet herom er bristet, lader denne Erfaring indgaa som et væsenligt Moment ved Bedømmelsen af den Tiltaltes Sjælstilstand under en ny Sag. I det foreliggende Tilfælde kom hertil, at denne ganske særlig raa og brutale Tiltalte næppe kunde antages at ville »lide« mere ved Udstaaelse af Straf end ved de Sikkerhedsforanstaltninger, der for Effektivitetens Skyld maatte træffes mod ham, hvis Afgørelsen var gaaet til den Side.

Eyvind Olrik.

Københavns Politidirektørs Beretning for Aaret 1918. Af denne Beretning sammenholdt med tidligere fremgaar, at medens Antallet af anmeldte eller opdagede Forbrydelser i Hovedstaden i Aarene fra 1913 til 1917, da Tallet var 18.158, var steget med godt 40 pCt.,*) var Tallet i 1918 steget til 25.286, altsaa en Stigning af over 39 pCt. i Forhold til Tallet i 1917 og næsten en Fordobling af Antallet i 1913, i Sandhed et uhyggeligt Fænomen. Stigningen i Forhold til det foregaaende Aar viser sig naturligvis i overvejende Grad paa Forbrydelser mod Ejendomsretten (24.326 mod 17.305) og specielt Tyveri (22.867 mod 16.086), saavel det simple (18.142 mod 12.567) som groft Tyveri (4725 mod 3519). Det er særlig bemærkelsesværdigt og beklageligt, at medens Stigningen af Tyveri i Aarene 1913—17 kun angik simpelt Tyveri, viser det sidste Aar for groft Tyveri altsaa en Stigning af c. 34 pCt. En Trøst er det, at godt en Femtedel af samtlige Tyverier har angaaet Køster af Værdi ikke over 10 Kr.; for de grove Tyveriers Vedkommende er Trøsten dog mindre, da en Indbrudstyvs Frækhed og Farlighed ikke kan maales efter Størrelsen af det Udbytte, han finder i de Lokaliteter, hvortil han skaffer sig Adgang. Desværre viser der sig ikke en tilsvarende Stigning i Repressionens Resultater, idet Beretningen viser, at Antallet af de for Tyverier anholdte kun udgør 11.7 pCt. af de foreliggende Tyveriers Tal, hvilket er mindre end i noget af de foregaaende 9 Aar. Med Hensyn til andre Forbrydelsesarter bemærkes, at Sædelighedsforbrydelser, der i 1917 var gaaet betydelig ned i Tal, nu atter var i stærk Vækst (c. 25 pCt.), men at den glædelige Nedgang i Volds-

*) Se nærmere den i Tidsskriftets 7. Aargang p. 30 trykte Oversigt.

forbrydelser ikke er standset (285 i 1916, 206 i 1917, 194 i 1918) — sikkert for en stor Del som Følge af, at Drikkespiritus er saa kostbar, hvormed stemmer, at der for Druk-kenskab kun blev anholdt 2.133 Personer mod 4.642 i 1917 og 10.216 i 1916, ligesom Antallet af de ved Retten behandlede offentlige Politisager viser stor Nedgang i de to sidste Aar. I denne Forbindelse bør ogsaa nævnes, at af voksne tilskadekomne, hvis Ulykkestilfælde foranledigede Optagelse af Politirapport, var i Ulykkesøjeblikket berusede kun 10.9 pCt. mod 17.8 og 26.7 henholdsvis i 1917 og 1916.

Centralbureauet for Identifikation har i Aarets Løb optaget 2564 daktyloskopiske og 2549 antropometriske Signalementer og rummede ved Aarets Udgang i den daktyloskopiske Registratur Signalementer af 52.141 Personer, i den antropometriske 37.407 Signalementskort. I Løbet af Aaret identificeredes 237 Personer, der ved Anholdelsen havde opgivet falske Navne, og hvoraf en stor Del fandtes efterlyste for større Forbrydelser; 3 dødfundne ubekendte Personer identificeredes ad daktyloskopisk Vej. Af 1208 Personer blev der taget Fotografi; Øgenavsregistret rummede ialt 2028 Numre.

Om det københavnske Fængselsvæsen oplyses det, at den kroniske Pladsmangel vedvarede, hvilket bl. a. har medført det uheldige Forhold, at et stort Antal Personer har maattet sidde i Fællesarrest. I Aarets Begyndelse kunde man dog tage den nye, til 166 Mandsfanger bestemte Tilbygning til Vestre Fængsel i Brug og derfor evakuere den midlertidig overladte Cellefløj ved Christianshavns Straffeanstalt og de til Christianshavns Arresthus hørende Fællesafdelinger for Mænd; men allerede i Marts var Fangetallet steget i en saadan Grad, at man atter maatte tage disse sidste Lokaler i Brug, hvor Fangerne efter Beretningens Ord »maatte huses i Lokalteter, der frembød en ganske illusorisk Sikkerhed«.

Oversigten vedrørende den kriminelle Retspleje viser, at af de 2.295 domfældte Personer blev 31.4 pCt. idømt Strafarbejde, 58.9 pCt. Fængsel paa sædvanlig Fangekost. At Fængsel paa Vand og Brød i hvert Fald i København er ved at forsvinde ved non usus, ses deraf, at af samtlige domfældte udgjorde de hertil dømtes Tal i 1916 1 pCt., i 1917 0.6 pCt. og i 1918 0.4 pCt. Kriminal- og Politiretten afsagde i Aarets Løb 219 Domme, hvorved Straffens Fuldblyrdelse blev betingelsesvis udsat for 296 Personers Ved-

kommende. Om Ungdomskriminaliteten oplyses det; at der har været indledet Undersøgelse ved Retten mod 601 Personer mellem 14 og 18 Aar, deraf 50 kvindelige, hvoraf de 47 sigtedes for Berigelsesforbrydelser ligesom 528 af de 551 mandlige; for 338 af de unge Mandspersoner og 33 af de unge Kvinder gik Sagerne til Justitsministeriet med Indstilling angaaende Fritagelse for Tiltale i Medfor af Straffelovstillæggets § 15. I Aarets Løb opnaaede henholdsvis 317 og 38 saadanne unge Personer belignet Fritagelse for Tiltale; af de i tidligere Aar fritagne unge Mænd, ialt 1485, vides 130 trods skete Overtrædelser paany at være fritagne for Tiltale, medens for 125 Sagerne er genoptagne; for de unge Kvinder, ialt 283, er de tilsvarende Tal 10 og 8. Mod 100 Drenges og 8 Piger under kriminel Lavalder (14 Aar) har der verseret Sager ved Retten, næsten alle vedrørende Berigelsesforbrydelser; for 71 Drenges og 5 Pigers Vedkommende gik Sagerne til Værgeraadene, som derhos direkte fra Politiet fik tilstillet Sager angaaende 214 Drenges og 29 Piger, hvoraf de fleste havde begaaet Berigelsesforbrydelser.

O. Haack.

Foreningen Fængselshjælpens Aarsberetning for Tiden fra 1. April 1918 til 31. Marts 1919 indledes med nogle varmtføjte Mindeord om Pastor Bielefeldt, Foreningens mangeaarige Forretningsfører, der i Februar d. A. afgik ved Døden. Af Beretningen fremgaar iøvrigt, at ligesom Staten og offentlige Institutioner stadig viser deres Interesse ved Tilskud, er ogsaa de private Bidragydere Tal i Stigning (10.683 mod 9024 Aaret forud). Foreningens Kontor har i Aarets Løb modtaget c. 13.500 Breve og besørget c. 33.300 udgaaende Ekspeditioner; Klienter, der har modtaget Laan, har heraf tilbagebetalt 1450 Kr. For 4 løsladte Straffanger er der til Fængselshjælpen indbetalt Overarbejdspenge med ialt 276 Kr. 65 Øre. I Beretningsaaret har Justitsministeriet henledet Foreningens Opmærksomhed paa 431 betinget benaadede Personer (mod 296 Aaret forud), 4 pure benaadede Personer og 41 (mod ifjor 117) fra Nyborg Strafanstalt paa Prøve løsladte unge Fanger; siden Foreningens Stiftelse i 1902 har Ministeriet til den henvist ialt 5.521 domfældte Personer, hvoraf 4707 var betinget benaadede eller betinget løsladte, og af dette sidste Tal havde, efter hvad der ved Beretningsaarets Udløb var Kontoret bekendt, 17% overtraadt det for Straffritagelsen stillede

Vilkaar. Efter den gældende Ordning fører Foreningen Tilsyn med enhver betinget benaadet, forsaavidt der ikke undtagelsesvis i Benaadningsresolutionen er anordnet en anden Form for Forsorg. — Af Kategorien betingede domfældte har Ret og Politi, hovedsagelig i København, i Aarets Løb henvist til Foreningen 285 Personer (Aaret forud 233) og ialt siden Indførelsen i 1905 af betinget Domfældelse 1983 Personer, hvoraf 195 ved selve Dommen blev undergivne Foreningens Tilsyn. — Af udomfældte Personer er i Aarets Løb 227 (Aaret forud 146) unge Mennesker mellem 14 og 18 Aar i Medfør af Straffelovs-tillæget fritaget for Tiltale mod at undergives Fængsels-hjælpens Tilsyn, og siden 1905 er det samlede Tal af saadanne Personer 847. — Endelig har Foreningen paa sine Optagelseshjem i Beretningsaaret haft 33 unge Personer, som Dommerne under den kriminelle Undersøgelse eller under Afventning af Resolution om Fritagelse for Tiltale har villet skaane for yderligere Arrestophold, og har paa Grund af Pladsmangel maattet afslaa tilsvarende Anmodning i mange Tilfælde, hvorhos man i enkelte Tilfælde har ført midlertidigt Tilsyn med Personer, som ventede paa Plads i en Aandssvageanstalt eller var løsladte paa Prøve fra en Sindssygeanstalt. I 2 Tilfælde har endvidere Forældre selv søgt Foreningen og til den overdraget Forældre-myndigheden over Børn, de ikke kunde magte.

Hjælp er i Aarets Løb ydet til 1266 Personer (forrige Aar 913), som ikke tidligere har været støttet af Foreningen, nemlig 1124 Mænd og 142 Kvinder; heraf var 633 under 20 Aar. Endvidere har 810 ældre Klienter (mod 1051 Aaret før) paa ny faaet Bistand, hvorhos der i 113 Tilfælde er givet Understøttelse til Fangers Familier, medens Forsorgeren var i Fængsel. Med Hensyn til den ydede Hjælp kan nævnes, at der skaffedes Plads eller Arbejde til 319, hvoraf 38 anbragtes i Lære, og at 451 blev anbragt i Hjem. Gennem Foreningen har 24 Personer søgt Æresoprejsning.

Endelig gør Beretningen Rede for de under Fængsels-hjælpen hørende Institutioner: Kontorassistenten, der i Aarets Løb har skaffet 77 Personer Beskæftigelse i ialt 3398 Arbejdsdage og af de 77 beskæftigede faaet 18 anbragt i Plads, Arbejdet har bestaaet i almindelig Kontorgerning, derunder Bogføring, samt Omdeling af Reklame-meddelelser; Tojindsamlingen, hvis Nettoudbytte var

e. 500 Kr.; Optagelseshjemmet for Drenge i Glostrup, hvor 73 Drenge har tilbragt ialt 3255 Dage med Have-, Mark- og Træarbejde; Optagelseshjemmet for Kvinder i Lyngby, hvor 58 Kvinder ialt i 4558 Dage har været beskæftiget med Husgerning, Syning o. l.; endelig det store Skolehjem »Proven«^{*)} i Rodovre, hvis Elevantal ved Beretningsaarets Slutning var 57.

Foreningens Aarsregnskab udviser en Indtægt af c. 276.525 Kr. og en Udgift af c. 304.140 Kr. O. H.

Spørgsmaalet om **Betingelserne for Lægens Berettigelse til at fremkalde Abort** behandles af Gautier i Schweizerische Zeitschr. f. Strafrecht, Aargang XXXII, Hæfte 1—2. Det schweiziske Udkast til Straffelov af 1918 har dels en almindelig Bestemmelse i § 31, der erklærer ethvert lægeligt Indgreb, der er fremkaldt af Lægens fagmæssige Pligt, for straffrit, dels en speciel Bestemmelse i § 107, der paa det heromhandlede Omraade indsnævrer Lægens Handlefrihed ved at bestemme, at Abort kun tør fremkaldes, naar Svangerskabet enten udsætter Moderens Liv for Fare eller frembyder Fare for en alvorlig og vedvarende Skade paa hendes Sundhed. Forf. har som indbudt deltaget i en Forhandling paa en Gynækologkongres i Oktober f. A., hvor Spørgsmaalet behandlede af to Læger, idet den ene i sin Rapport undersøgte, hvilke de Indikationer er, der set fra et Lægestandpunkt bør tillade at afbryde Svangerskabet, medens den anden belyste Sagen fra et Lovgivningsstandpunkt. I førstnævnte Henseende er Forf. enig med Lægen om, at kun Hensyn til Moderens Helbredsstilstand kan komme i Betragtning, ikke derimod sociale Indikationer (Forældrenes Mangel paa Evne til at forsørge og opdrage Barnet og den deraf flydende Fare for dets Fremtid) eller eugeniske Hensyn (Forældrenes legemlige eller aandelige Belastning); ved den sociale Indikation vilde man staa overfor den uløselige Opgave at skelne mellem de Tilfælde, hvor Evneløsheden virkelig er til Stede, og dem, hvor kun den gode Vilje mangler, og dertil kommer, at Samfundet maa bøde paa saadan Evneløshed ved en veludviklet Borneforsorg; hvad Eugeniken angaar, da er dels Arvelighedsspørgsmaalet endnu ikke tilstrækkelig belyst, og dels er det ogsaa her umuligt at sætte Grænsen;

^{*)} Se herom nærmere Tidsskriftets 6. Aargang p. 336.

naar det er foreslaaet, at f. Eks. Epilepsi hos Moderen skal kunne berettigede til at afbryde Svangerskabet, hvorfor saa ikke ogsaa Tilstedeværelsen af Syfilis o. l.? Endelig er Lægen og Forf. enige om, at Spørgsmaalet om Berettigelsen til at afbryde et ved Voldtægt paaført Svangerskab maa ses fra andre Synspunkter end de medicinske, og at der i hvert Fald maatte kræves Bevis for Voldtægt gennem en retslig Undersøgelse og derefter en retslig Godkendelse af Operationens Foretagelse i det enkelte Tilfælde. — Hvad angaar den legislative Side af Spørgsmaalet, var Kongressens Deltagere enige om at misbillige de indskrænkende Bestemmelser i § 107, idet man ikke ønskede nogen anden Begrænsning fikseret i Loven, end hvad der følger af Reglen i § 31, da man mente rolig at kunne betro Bedømmelsen af Indgrebets Forsvarlighed til Lægernes Samvittighedsfuldhed og Hæderlighed. Forf. hævder derimod, at da Erfaringen viser, at der ogsaa i Lægestanden findes Elementer, der for Indtægtens Skyld sætter sig ud over de faglige Betænkkeligheder, vil saadanne Elementer let kunne komme til at skabe sig en mindre heldig Specialpraksis, der i det skjulte og dækket af Lægeskiltet praktiserer Fosterfordrivelse udenfor de Tilfælde, hvor saadant bør kunne finde Sted. Han ønsker derfor den specielle Bestemmelse i § 107 bibeholdt og kan godkende dens Formulering, der, hvor Moderens Liv staar paa Spil, giver Ret til Indgrebet ikke blot i Tilfælde, hvor Moderens Død ogsaa vilde medføre Barnets Død — her er Sagen jo klar nok — men ogsaa, hvor Barnet vilde kunne overleve Moderens Død, men maa ofres for at redde dette.

I det samme Tidsskriftshæfte har Stoos gennem Uddrag af Montesquieu's i 1748 udkomne Værk »De l'esprit des lois« vist, at allerede denne franske Tænkter opstillede en hel Del af de strafferetlige Maksimer, som den moderne Videnskab og Lovgivning søger at fæstne. Stoos sammenfatter i følgende korte Sætninger Montesquieu's vigtigste kriminalpolitiske Tanker:

For Menneskeslægten er intet vigtigere end det Spørgsmaal, efter hvilke Grundsætninger Straffedomstolene skal dømme.

En god Lovgiver skal lægge mere Vægt paa at forebygge Forbrydelser end paa at straffe Forbrydelser.

Forbrydelserne angriber Samfundet, er Samfundssygdomme.

Straffeloven skal give faste Bestemmelser om Forbrydelser og Straffe.

Milde Straffelove er ligesaa virksomme som strenge.

Lovgiveren skal omgaas sparsommelig med Straffen.

Jo vigtigere den Samfundsinteresse er, som Gerningsmanden angriber, desto højere bør hans Straf være.

Straffen skal rette sig efter Forbrydelsens Natur. Den skyldige skal saavidt muligt straffes paa et Retsgode af samme Art som det, han har angrebet.

Formuestrafte skal udmaales efter den skyldiges Formuesforhold.

O. H.

Bøger indsendte til Redaktionen.

Juridisk Tidsskrift. 1919. Nr. 6—10.

Svensk Juristtidning. 1919. 4.—5. häfte.

Tidskrift utgiven av Juridiska föreningen i Finland. LV årgången. 4. häftet.

Betænkning fra Udvalget af 18. Marts 1918 for forebyggende Børneforsorg. Kbhvn. 1919.